

AGDER
fylkeskommune

Setesdal interkommunalt
politisk råd

Besøksforvaltning og kommunal planlegging i Setesdal 9.12.24

Setesdal IPR

Tverrfaglig reiselivsgruppe i Agder fylkeskommune

Velkommen til oss alle 😊

Kommunene i Setesdal

Bykle, Valle, Bygland, Åseral, Evje og Hornnes

Gjester og vertskap

Visit Grimstad/Grimstad kommune, Distriktssenteret, Hemsedal kommune, Visit Setesdal, Setesdal IPR og Agder fylkeskommune

PROGRAM FOR DAGEN

Lunsj kl. 12.15

Ferdig til 14.30

10.00 – 11.00

- Velkommen og mål for dagen
- Agder fylkeskommune
- Kommunene

11.15 – 12.15

Introduksjon til besøksforvaltning

13.00 – 14.30

- Visit Setesdal AS
- Distriktssenteret - Arbeidsverkstad
- Oppsummering og videre arbeid

Hensikt med dagen

Primært: Besøksforvaltning

Sekundært: Samarbeid om å videreutvikle Setesdal som et bærekraftig reisemål, inkludert arbeid med besøksforvaltning.

Reiseliv er
ett av tre
satsings-
områder i
Setesdal
IPR

Fylkeskommunens reiselivsoppdrag

Silje Utne Bjørke – plan
Annbjørg Lien - kultur
Siv Løvaas - næring

Agder fylkeskommune og reiseliv

- Hva gjør vi?
- Hvordan gjør vi det?
- Hvorfor gjør vi det?

Hva gjør vi?

- Fylkeskommunen bidrar til å utvikle bærekraftige og attraktive reisemål i Agder

Hvordan gjør vi det?

- Bruke hele verktøykassen!

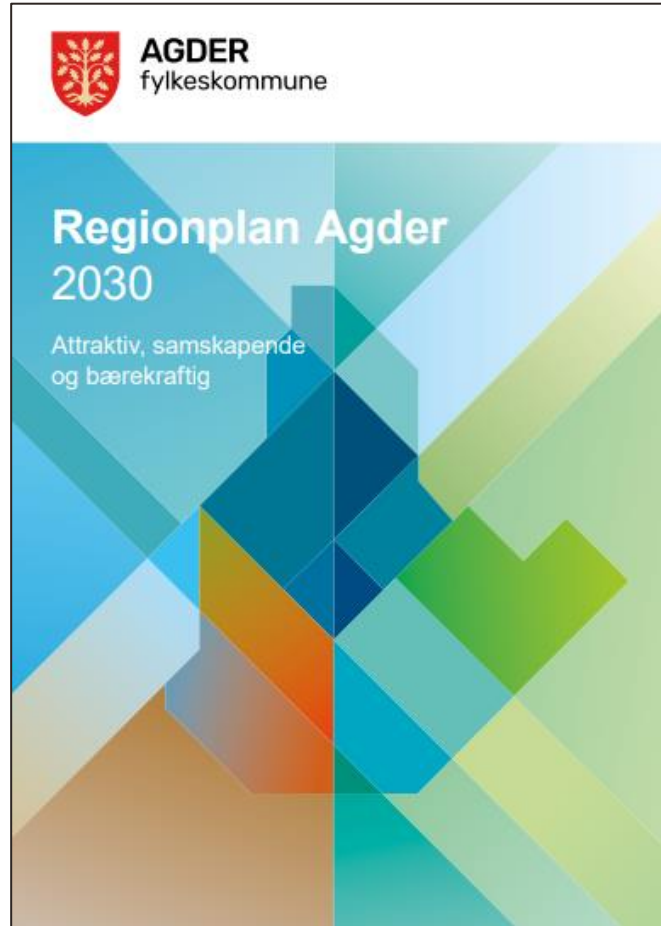
Hvorfor?

Attraktive reisemål er grunnmuren for reiselivsnæringen

Attraktive reisemål bidrar til lokal samfunnsutvikling

Besøk som perspektiv og besøkende som målgruppe

1. Kommunesentrene har et variert arbeidsliv, tjenestetilbud og **opplevelses- og kulturtilbud**.
2. **Besøksnæringen** kan bidra til et mer variert næringsliv som kommer hele regionen til gode.
3. Sammen gjør vi **reisen enkel**, trygg og grønn.
4. **Verdiskapingen** knyttet til kystkultur, kulturarv indre bygder og trehusbyene har økt.
5. Kultur, idrett og en unik kulturarv gjør Agder til **en attraktiv region**, som trekker et **voksende antall besøkende** fra inn- og utlandet.

Fylkeskommunens verktøykasse for reisemålsutvikling

- Mobilisere og koordinere
- Tilskuddsordninger
- Egne satsinger
- Instrumenter for næringsutvikling
- Forvalte fellesgoder natur/kultur

- Lovpålagte oppgaver: Mobilitet/utdanning
- Markedsføring
- Kunnskapsgrunnlag/måle utvikling
- Veilede kommunene med planlegging og stedsutvikling
- Kompetanseheving – internt og eksternt
- Tverrfaglig reiselivsgruppe

Tilskuddsordninger

- Tilskudd til næringsutvikling og klyngeutvikling
- Tilskudd til å utvikle attraktive og bærekraftige reisemål (ny i 2025)
- Tilskudd til bygde- og næringsutvikling omkring villreinfjellet
- Forskningsmobilisering
- Prosjektstøtteordning for kystkultur, uthavner og europeisk kulturell rute
- Tilskudd til kulturtiltak og til mindre kulturtiltak
- Tilskudd til friluftslivstiltak
- Tilskudd til by- og stedsutvikling
- Tilskudd til normalladere for reiselivsnæringen i Agder

Egne satsinger i fylkeskommunen

Matregion Agder

Setesdalsfolk

Matregion Agder skal bidra til økt kompetanse og bevissthet om lokal mat, matkultur og matressurser. Effekten blir lokal verdiskaping, bedre folkehelse og styrket tilhørighet.

Setesdalsfolk

Formål og overordna mål

Formål og overordna mål for Setesdalsfolk er å verne om UNESCO elementet i Setesdal, då denne tradisjonen er utrydningstrua. Rekrutteringsarbeid er derfor sentralt, samt forankre delar av ansvaret om vern i det offentlege då frivillegheit gjennom tida har bore denne arven i hovedsak aleine. Gjennom eit godt samarbeid med relevante aktørar kan ein også styrke lokal identitet, eigenkraftsmobilisering og berekraft i øvre Setesdal.

Regionplan Agder 2030

Eit av måla i Regionplan Agder 2030 er "Verdiskaping knytta til kystkultur, kulturarv i indre bygder og trehusbyane har økt". Prosjektet Setesdalsfolk er ei viktig satsing i arbeidet med å oppnå dette målet. I det inngår oppfølging av UNESCOs listeføring av deler av den immaterielle setesdalskulturen som ein naturleg del. Men det omhandler også andre satsningsområder nevnt i regionplanen, som å utvikle modellar for samskaping mellom ulike aktørar innan immateriell kulturarv og å styrke samarbeidet med frivillig sektor om kulturminnevern.

Markedsføring / synlighet

Fylkeskommunen eier over
50 % av Visit Sørlandet AS

FK gir Visit Sørlandet i
oppdrag å markedsføre hele
Agder. 2 mill. kr. i 2024.

Reiselivsklynge / klyngestøtte

Måle utvikling

 Agdertall

Tema ▾

Annet innhold ▾

Statistikkbank

Om Agdertall

Befolkning

Befolkningsutvikling, alder og kjønn, innvandring, flytting, prognoser

Bolig og husholdninger

Bolig, boforhold, husholdninger

Areal og natur

Arealregnskap, plante og dyreliv, vann, forurensning

Energi og klima

Energi, utslipp klimagasser, klimagassreduksjoner

Mobilitet

Veitrafikk, sykkel og gange, trafiksikkerhet, infrastruktur, kollektivtransport, digital infrastruktur

Utdanning og kompetanse

Grunnskole, videregående opplæring, høyere utdanning, utdanningsnivå, kompetansebehov

Arbeidsliv

Sysselsetting, inntekt, arbeidsledighet, sykefravær og turnover, stønader fra NAV, utenforskap fra arbeidslivet

Næringsliv

Næringsstruktur, virksomheter og foretak, eksport, pendling, forskning og utvikling (FoU), reiseliv

Kultur og fritid

Kulturindeks, frivillighet, fritidstilbud, idrettsaktivitet, kulturminnevern

Helse

Helse i befolkningen, livskvalitet, levevaner, sykdommer og plager, ulykker, helsetjenester

Folkehelseoversikt

Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, folkehelseutfordringer i Agder

FNs bærekraftsmål

Informasjon fordelt på bærekraftsdimensjonene

AGDER
fylkeskommune

Næringsliv

Agder har et arbeids- og næringsliv som er mindre variert, og mer industritungt, enn mange andre regioner i Norge. Ca. 60% av alle jobber er i privat sektor, og her er varehandel og bygg og anlegg de største næringene.

Industrinæringene står sterkt

Et særtrekk ved Agder er at industrinæringer som prosess- og mekanisk industri og leverandør-industri for olje- og gassvirksomhet står særlig sterkt, og Agder har sterke klynger og nettverk innen disse sektorene.

Lav sysselsetting

En hovedutfordring for Agder er at en for lav andel av befolkningen er sysselsatt. Dette gjelder så godt som alle kjønn, aldre, utdanningsnivå og landbakgrunn.

Verdiskaping

Den samlede verdiskapingen i Agder var i 2021 beregnet å ha en verdi på 141 milliarder kroner. Det utgjør 4 prosent av den samlede verdiskapingen i landet. Hvis vi ser på perioden fra 2010-2021, så har verdiskapingen økt med 52 prosent i Agder. Dette er lavere enn veksten for landet som samlet var på 68 prosent i samme periode. Største bidragsyterne i verdiskapingen i regionen, målt i kroner, er industrien, helse- og omsorgstjenester og varehandel.

Reiseliv

For å nå målet om å utvikle Agder til en miljømessig, sosial og økonomisk bærekraftig region, bidrar fylkeskommunen til å utvikle bærekraftige og attraktive reisemål i Agder. Det gjør vi gjennom å mobilisere og koordinere tilgjengelige ressurser og aktører til samarbeid og ta hele fylkeskommunens verktøykasse for reiseliv i bruk.

Attraktive reisemål gir grunnlag for verdiskaping i reiselivsnæringen, skaper arbeidsplasser for innbyggerne og gir skatteinntekter til kommunene. Attraktive reisemål bidrar med andre ord til lokal samfunnsutvikling!

Aktuelle rapporter til denne siden

- [Turistundersøkelsen](#)
- [Overnattinger over tid](#)
- [Overnattinger etter gjestenes bostedsland](#)
- [Sysselsetting i reiselivsnæringer](#)
- [Verdiskaping reiseliv](#)

Verdiskaping reiseliv

Verdiskaping er verdiøkningen i bedriftenes produksjon.

Verdiskaping beregnes som summen av driftsresultat og lønnskostnad.

Mer detaljer om beregning av tallene finner du på informasjonsside i rapport nedenfor eller på [sidene til Innovasjon Norge](#). [↗](#)

Verdiskaping reiseliv

Forside

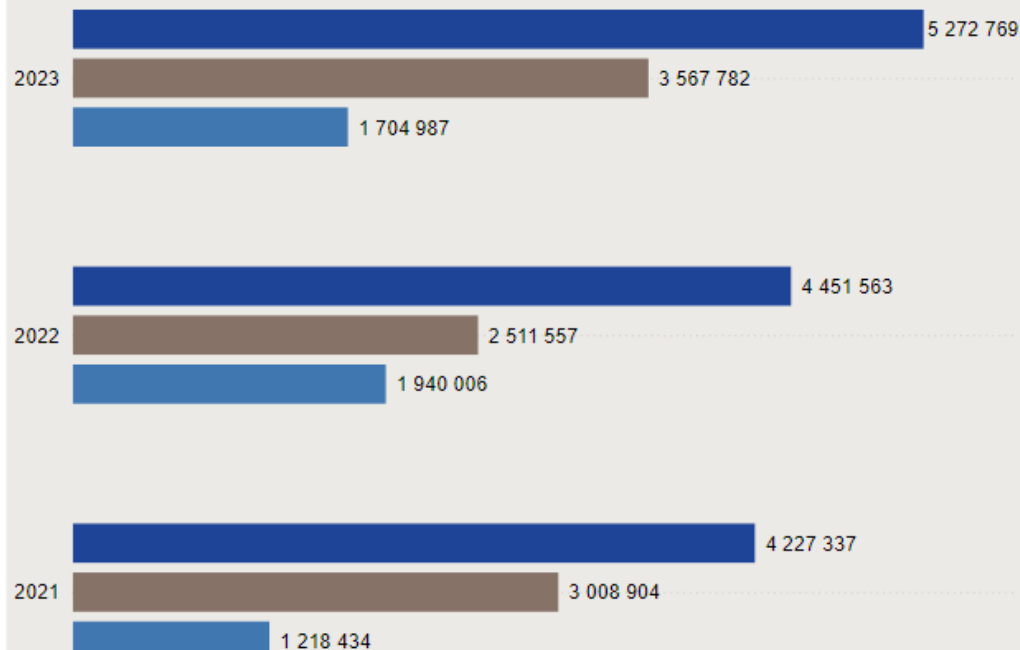
Verdiskaping
kommuner

Tidsserie

Informasjon

Verdiskaping reiseliv (1000 kr), Agder

● Total verdiskaping ● Reiseliv ellers ● Transport og formidling

Total verdiskaping kommuner, 2023

Kommune	Verdi (1000kr)
Kristiansand	3 225 418
Arendal	505 381
Lillesand	238 965
Lindesnes	223 081
Grimstad	220 708
Lyngdal	135 915
Tvedestrand	109 569
Farsund	95 986
Flekkefjord	71 296
Evje og hornes	61 099
Vennesla	55 315
Risør	53 430
Bykle	49 989
Kvinesdal	47 512
Sirdal	42 683
Gjerstad	42 313
Birkenes	25 548
Valle	20 466
Bygland	13 710
Froland	11 386
Åmli	8 497
Åseral	8 461
Hægebostad	4 667
Totalt	5 272 768

Tverrfaglig reiselivsgruppe

HENSIKT

- Svare ut fylkeskommunens oppdrag reiseliv:

Bidra til å utvikle attraktive og bærekraftige reisemål i Agder!

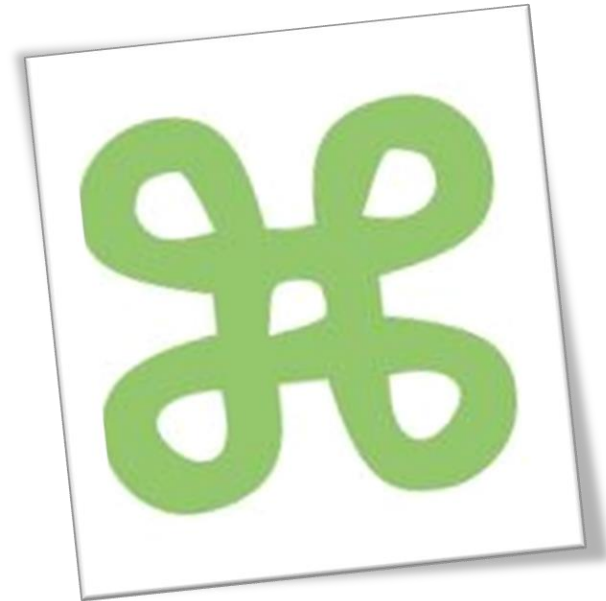

- Utveksler informasjon
- Samarbeider om komplekse og tverrfaglige problemstillinger og oppgaver
- Kobler relevante saker, fagfelt og virkemidler

6 avdelinger	9 rådgivere	Avdelingsledere
Kulturminnevern og kulturturisme	Hans Christian Lund Rune Holbek	Hege K. Martinsen
Kultur, idrett og frivillighet	Christina Åsan Grasaas Annbjørgh Lien	Ole Magnus Skisland
Strategi- og mobilitet	Marit Vatn Jensen	Signe Gunn Myhre
Bærekraftig utvikling	Kristoffer Øverland	Christina Milsom
Plan	Silje Utne Bjørke	Ingvild Skjong
Entreprenørskap og virkemidler	Kari Kleivset Siv Løvaas	Wenche Fresvik

Satsingsområder for reiselivsgruppen: Utvikle attraktive og bærekraftige reisemål

1. Bidra til å utvikle og tilgjengeliggjøre attraktive opplevelser i Agder
2. **Jobbe systematisk med besøksforvaltning sammen med kommunene**

Vi bruker hele
verktøykassen!

Besøksforvaltning fra et planperspektiv (PBL)

- Tradisjonelt har besøksforvaltning vært knyttet til forvaltning av verneområder
- Besøksforvaltning – hva er det egentlig?
- Besøksforvaltning – handler om å utvikle et godt sted. Et godt sted å bo, er også et godt sted å besøke!
- Besøksforvaltning som en del av den langsiktige strategiske planleggingen i planstrategi og kommuneplaner.

Planer etter plan og bygningsloven	Besøksforvaltning	Innhold knyttet til besøksforvaltning
Planstrategi	Oversiktsbilde og status Om det skal lages en egen besøksstrategi Hvilke andre planer besøksforvaltning skal inngå i	Aktøroversikt Oversikt over situasjonen, befolkningsmønster, reisemønster, lokal samfunnsutvikling, stedsutvikling og besøk Retning på utvikling Oppfølging av retningslinjer i regionale planer Planbehov for tiltak og medvirkning
Kommuneplanens samfunnsdel	Innarbeide mål om og strategier for besøksforvaltning Arealbruksstrategi	Aktøroversikt Oversikt over situasjonen, befolkningsmønster, reisemønster, lokal samfunnsutvikling, stedsutvikling og besøk Mulighetsrom Retning på utvikling for besøk Oppfølging av retningslinjer i regionale planer Planbehov for tiltak og medvirkning
Kommuneplanens arealdel	Arealbruk knyttet til hyttebygging og besøk Infrastrukturbehov Bestemmelser og retningslinjer til andre planer	Arealregnskap Oversikt over situasjonen, befolkningsmønster, reisemønster, stedsutvikling og besøk – arealkonsekvenser Oppfølging av retningslinjer i regionale planer Medvirkning

Tabell: Hentet fra veileder: Bare på besøk? Metoder for integrering av besøksforvaltning i planarbeid

Kompetanseheving om tematikken

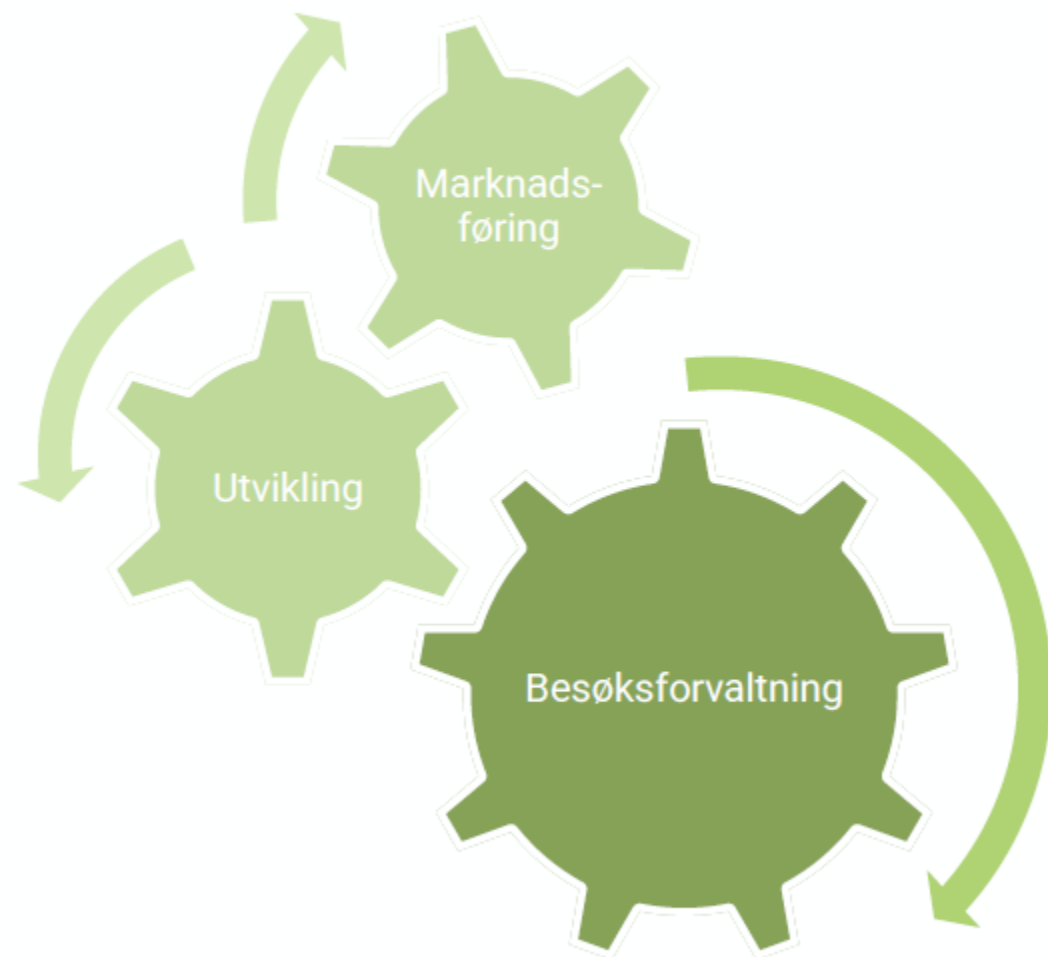
- Hvilket behov har vi i Agder, og hvordan skal vi jobbe videre med besøksforvaltning?
- Kurs på NMBU: Bærekraftig besøksforvaltning og levende lokalsamfunn – oppstart våren 2025
- Mulighet for å søke støtte til å delta på kurs for heiplankommunene

Ei heilskapleg tilnærming til besøksforvaltning

- Besøksforvaltning inn i **planarbeid og offentleg forvaltning**
- **Engasjere** lokale politikere
- **Involvering** av lokalbefolkninga og næringa
- Reiselivsnæringa må drive **ansvarleg** produktutvikling og marknadsføring

Vi treng **ei reisemålsleiing** som tar tydelege val om kva type turisme ein ønskjer og korleis ein utviklar reisemålet, i samråd med lokalbefolkninga. Agendaen skal setjast lokalt.

Reisemålsleiinga må sjå næringsutvikling, besøksforvaltning og lokalsamfunnsutvikling i samanheng.

Reisemålsleiinga

Samarbeidet mellom dei aktørane som saman koordinerer utviklinga av eit bærekraftig reiseliv på reisemålet.

Kommunen har ei sentral rolle som planmyndigheit og ansvarleg for kommunen sine fellesområde og innbyggjarane i kommunen.

Samspelet mellom dei ulike aktørane i modellen er avgjerande for eit godt resultat.

Takk for oss!

Silje, Annbjørg og Siv i tverrfaglig reiselivsgruppe i Agder fylkeskommune